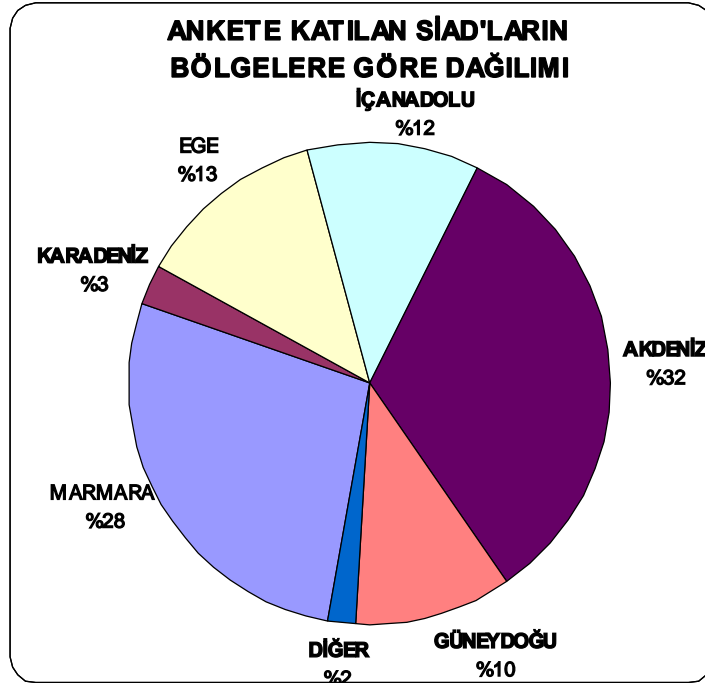

2. ANKET ÇALIŞMASI

Oluşturuluş şekli çalışmanın ön hazırlıklarının anlatıldığı Ek.1'de detaylı bir şekilde açıklanan anket formu Ek.2'de verilmiştir. Söz konusu anketin saha çalışması ANSİAD tarafından SİAD Platformunu oluşturan ve Ek.3'de listesi verilen 39 SİAD'a gönderilerek gerçekleştirilmiştir. Anketin 1. Bölümündeki sorular ile, herbir başlığı oluşturan unsurların SİAD üyelerince öncelik esaslı bir sıralamasının elde edilmesi amaçlanmıştır. 2. ve 3. Bölümdeki sorular ise alt başlıklar arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik olarak tasarlanmıştır. Ankete 31 SİAD'dan toplam 630 adet yanıt gelmiştir.

2.1. KATILIMCI PROFİLİ

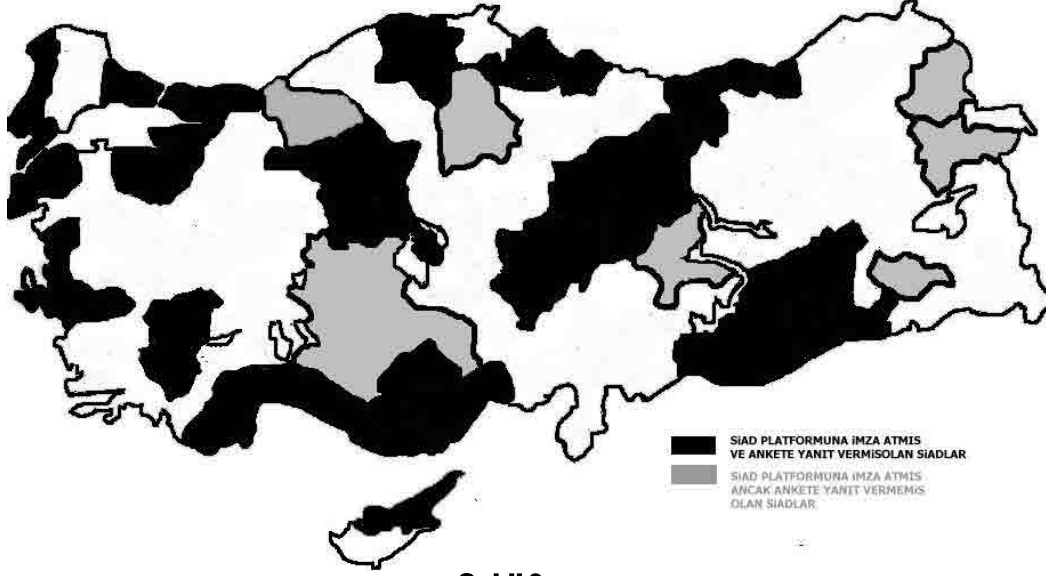
Şekil.2'de gösterilen ankete cevap veren SİAD'ların coğrafik bölgelere göre dağılımına bakıldığında toplam %60'lık bir oranla Akdeniz Bölgesi (%32) ve Marmara Bölgesinin (%28) çoğunluğu oluşturduğu, kalan %40'lık bölümün de %13 Ege, %12 İç Anadolu, %10 Güneydoğu Anadolu, %3 Karadeniz Bölgesinden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca, Diğer kategorisine konulan ve KKTCSİAD'dan gelen %2'lik bir bölüm de vardır. Bu sene maalesef Doğu Anadolu Bölgesinden yanıt alınamamıştır. Şekil.3'de de Anketin gönderildiği ve ankete yanıt veren SİAD'ların coğrafik dağılımını harita üzerinde gösterilmektedir.

Şekil.2

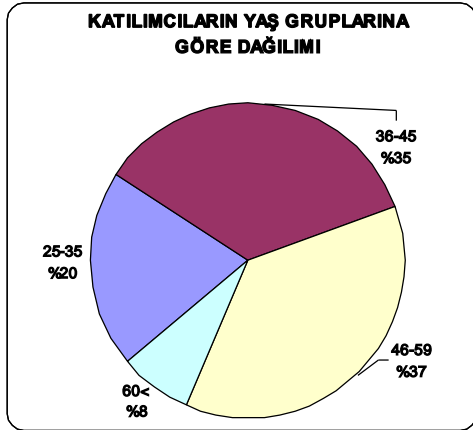

5. SİAD ZİRVESİ "YARGI SİSTEMİNDE REFORM ÇALIŞMASI"

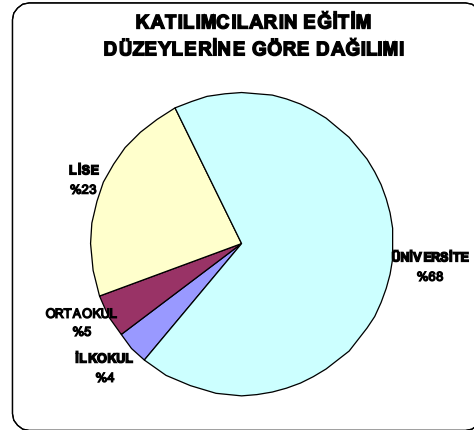

Şekil.3

Katılımcıların yaş, eğitim, işteki pozisyon ve yönetimindeki kişi sayısı bilgilerine göre hazırlanan grafikler de aşağıda sırasıyla Şekil.4-7 olarak sunulmuştur.

Şekil.4

Şekil.5

Şekil.6

Şekil.7

2.2. ANKET BULGULARI

Anket sonuçları Analitik Sıralama Yöntemi kullanılarak analiz edilmiş ve unsurların tümü için hem gereksinilme hem de bağımlılık oranları belirlenmiştir. *Gereksinilme ile kastedilen; sözkonusu unsurun öncelikle gerçekleştirilmesine diğer unsurların gerçekleştirilebilmesi için duyulan gereksinim, Bağımlılık ile kastedilen ise; sözkonusu unsurun gerçekleştirilebilmesi için öncelikle diğer unsurların gerçekleştirilmesine duyulan gereksinimdir.*

Bulguların sunulmasına Anketin 2. ve 3. Bölümünde sorgulanan Yargı Sistemi Alt Başlıkları (AB) arasındaki ilişkilerinin sonuçları ile başlanmıştır. Ardından, 1. Bölümdeki sorularla her bir Alt Başlık bazında elde edilen unsurların öncelik sıralamalarının, 2.ve 3. Bölümdeki ilişkilendirme sonuçları ile birlikte analiz edilmesi sonucu oluşturulan ""Unsurların Gereksinilme ve Bağımlılık Sıralamaları" tanıtılacaktır. Unsurların Gereksinilme sıralamaları Yargı Sistemine Reform Senaryolarının çatısını teşkil edecek nihai öncelik sıralamalarını ifade etmektedir. Sözkonusu altbaşlıklar ve her bir altbaşlığı oluşturan unsurların listesi Tablo 1'de verilmiştir. Sözkonusu altbaşlık ve unsurların tanımlarına Ek 1 (Aşama 2) ve Ek 2'de ulaşılabilir.

Tablo 1

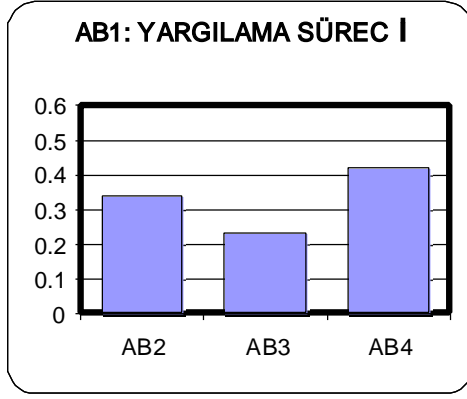
AB1 YARGLAMA SÜRECİ	AB2 ÖRGÜTSEL YAPI	AB3 MADDİ ALTYAPI	AB4 YARGI VE TOPLUM
U-1-1 Basitlik	U-2-1 Bölgesel Farklılıklar	U-3-1 Bilgisayar Altyapısı	U-4-1 Barışçı Çözümler
U-1-2 Duruşma	U-2-2 Hakimin, Savcının, Avukatın Sorumluluğu	U-3-2 Bütçe	U-4-2 Halkı Bilinçlendirme
U-1-3 Hazırlık Soruşturması	U-2-3 Hukukçunun Yetiştirilmesi	U-3-3 Elektronik Arşiv	U-4-3 Kültür ve Yargı
U-1-4 İş yükü :	U-2-4 İhtisas Mahkemeleri	U-3-4 İnternet Altyapısının Kullanımı	U-4-4 Medya ve Yargı
U-1-5 Mahkeme Dışı Çözüm	U-2-5 Temyiz	U-3-5 Mekan	U-4-5 Milli Egemenlik ve Yargı
U-1-6 Yargılama süresi	U-2-6 Üst Mahkemeler	U-3-6 Yüksek Mahkeme Kararlarının Yayımlanması	U-4-6 Yurttaşlık Bilgisi
U-1-7 Yargılamada Evrensel standartlar	U-2-7 Yardımcı Personelin Sorumluluğu		
	U-2-8 Yardımcı Personelin Yetiştirilmesi		
	U-2-9 Yargı Bağımsızlığı		

2.2.1. YARGI SİSTEMİNİ OLUŞTURAN ALTBAŞLIKLARIN GEREKSİNİLME KONUMU

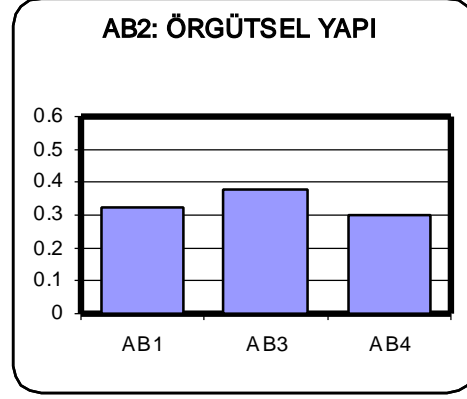
Bölüm 2'de sorulan sorularla, Yargı Sistemini bu çalışma çerçevesinde tanımlayan her bir altbaşlıkla ilgili olarak sorunlarının çözülmesinde diğer altbaşlıkların ne denli etken olduklarının önceliğinin belirlenmesine çalışılmıştır. Şekil.8-11'de sunulan sözkonusu öncelikler altbaşlıkların gereksinilme konumlarını vermektedir.

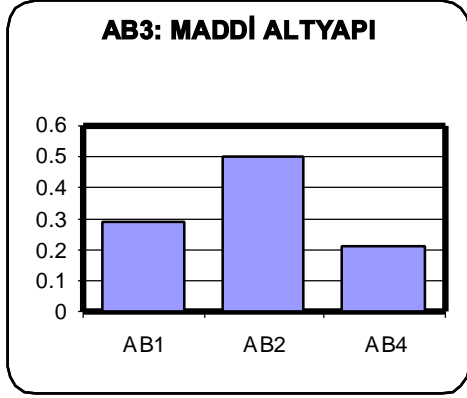
5. SİAD ZİRVESİ "YARGI SİSTEMİNDE REFORM ÇALIŞMASI"

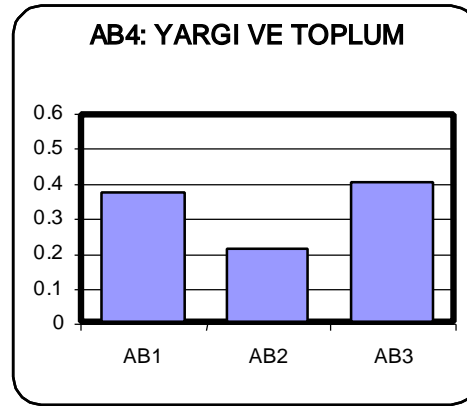
Şekil.8

Şekil.9

Şekil.10

Şekil.11

Her bir şekil sırayla incelendiğinde katılımcıların;

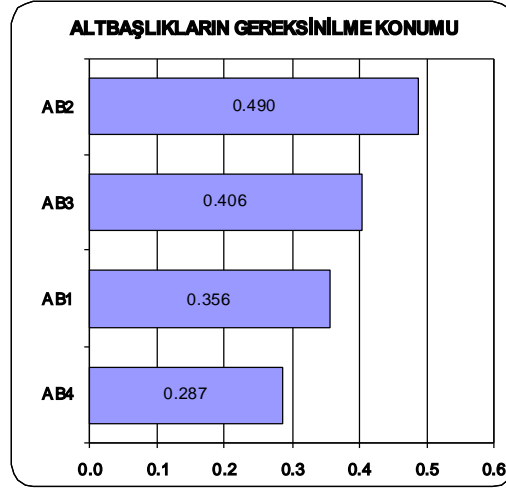
-) AB1'deki sorunların çözülmesi için, AB4'deki sorunların çözülmesini daha öncelikli gördükleri (Şekil 8),
-) AB2'deki sorunların çözülmesi için, diğer altbaşlıklarının etkilerini yaklaşık eşit öncelikte gördükleri (Şekil 9),
-) AB3'deki sorunların çözülmesi için, AB2'deki sorunların çözülmesini daha öncelikli gördükleri (Şekil 10),
-) AB4'deki sorunların çözülmesini en az etkileyecek altbaşlık olarak da AB2'yi gördükleri (Şekil 11),

gözlenmektedir.

Yukarıda her bir altbaşlık bazında verilen sonuçlar birarada değerlendirildiğinde ortaya çıkan genel gereksinilme sıralaması Şekil 12'de verilmiştir. Şekilden görüldüğü üzere, Gereksinilme değeri en yüksek altbaşlık AB2: ÖRGÜTSEL YAPI'dır. Diğer bir deyişle, diğer altbaşlıklardaki sorunların çözülebilmesinde en etken olduğu düşünülen altbaşlık ÖRGÜTSEL YAPI'dır.

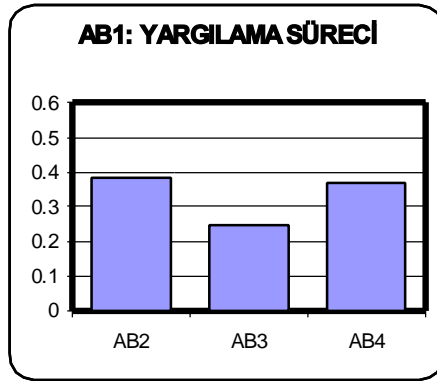
5. SİAD ZİRVESİ "YARGI SİSTEMİNDE REFORM ÇALIŞMASI"

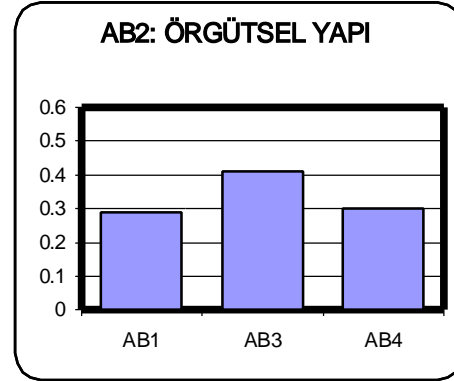
Şekil12

2.2.2. YARGI SİSTEMİNİ OLUŞTURAN ALTBAŞLIKLARIN BAĞIMLILIK KONUMU

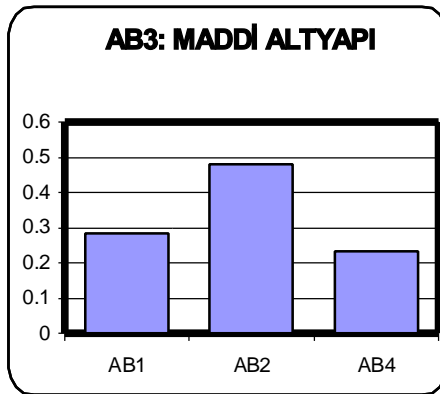
Bölüm 3'de sorulan sorularla, Yargı Sistemini bu çalışma çerçevesinde tanımlayan her bir altbaşlıkla ilgili sorunlarının çözülmesinde diğer altbaşlıkların ne denli etkilendiklerinin önceliğinin belirlenmesine çalışılmıştır. Şekil.13-16'da sunulan sözkonusu öncelikler altbaşlıkların bağımlılık konumlarını vermektedir.

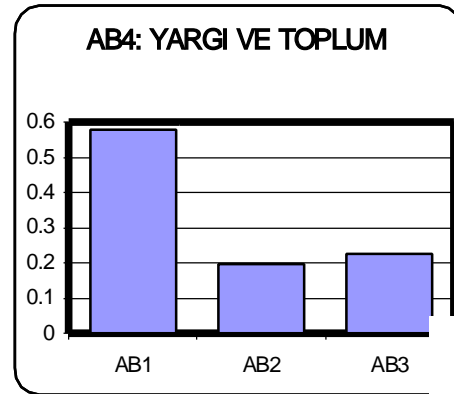
Şekil.13

Şekil.14

Şekil.15

Şekil.16

5. SİAD ZİRVESİ "YARGI SİSTEMİNDE REFORM ÇALIŞMASI"

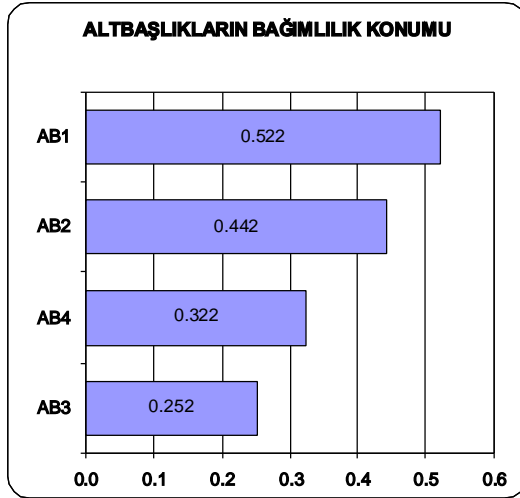
Her bir şekil sırayla incelendiğinde katılımcıların;

-) AB1'deki sorunların çözülmesinin, en çok AB4'deki sorunların çözülmesini etkileyeceğini (Şekil 13),
-) AB2'deki sorunların çözülmesinin, diğer altbaşlıklar üzerindeki etkisinin yaklaşık eşit olduğunu (Şekil 14),
-) AB3'deki sorunların çözülmesinin, AB2'deki sorunların çözülmesini etkileyeceğini (Şekil 15),
-) AB4'deki sorunların çözülmesinin, belirgin bir şekilde AB1'deki sorunların çözülmesini etkileyeceğini (Şekil 11),

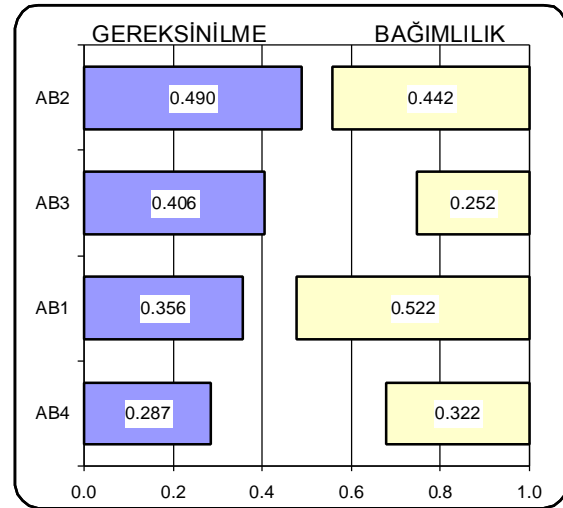
düşündükleri gözlenmektedir.

Yukarıda her bir altbaşlık bazında verilen sonuçlar birarada değerlendirildiğinde ortaya çıkan genel bağımlılık sıralaması Şekil 17'de verilmiştir. Şekilden görüldüğü üzere, Bağımlılık değeri en yüksek altbaşlık AB1: YARGILAMA SÜRECİ'dir. Diğer bir deyişle, sorunlarının çözülmesi için diğer altbaşlıkların sorunlarının çözülmesine en çok bağımlı olan altbaşlık YARGILAMA SÜRECİ'dir.

Her iki konunun, gereksinilme ve bağımlılık, karşılaştırmalı gösterimi de Şekil 18'de verilmiştir.

Şekil.17

Şekil.18

Yukarıda açıklanan Altbaşlıkların Gereksinilme ve Bağımlılık konumlarının bölgelere göre nasıl değiştiği bilgisi Ek 4'de grafiklerle verilmiştir.

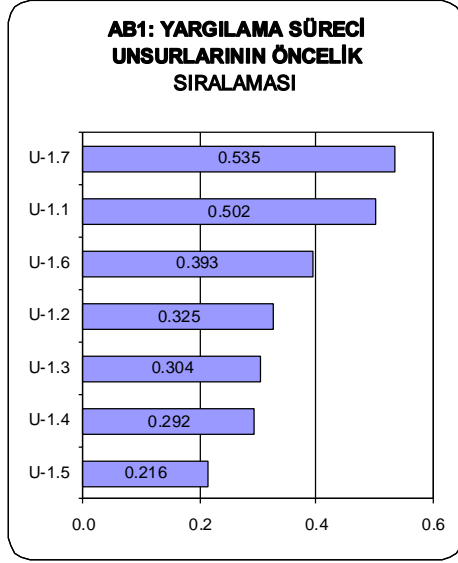
2.2.3. YARGI SİSTEMİNİ OLUŞTURAN ALTBAŞLIKLARIN UNSURLARININ ÖNCELİK SIRALAMASI

Altbaşlıkların Gereksinilme ve Bağımlılık sıralamalarından elde edilen değerler, Öncelik Belirleme Yönteminin* kullanıldığı ilişkilendirme matrisinde işlenmiş ve sonuçta; her bir altbaşlığı oluşturan unsurların Şekil 19-22'de gösterilen öncelik sıralamaları elde edilmiştir.

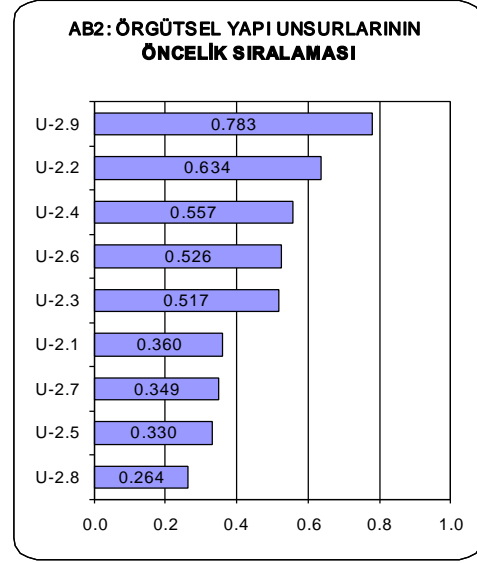
* Öncelik Belirleme Yöntemi, belirli bir karşılaştırma esasına göre ya katılımcılarca oluşturulan uzman panellerinde ya sorgulama yöntemine uygun olarak oluşturulmuş bir anket aracılığı ile temayı oluşturan unsurların gereksinilme ve b; perspektifinden öncelik profillerinin belirlenmesini sağlar.

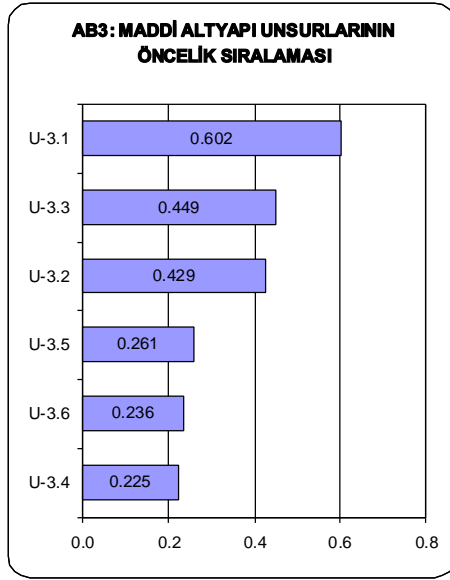
5. SİAD ZİRVESİ "YARGI SİSTEMİNDE REFORM ÇALIŞMASI"

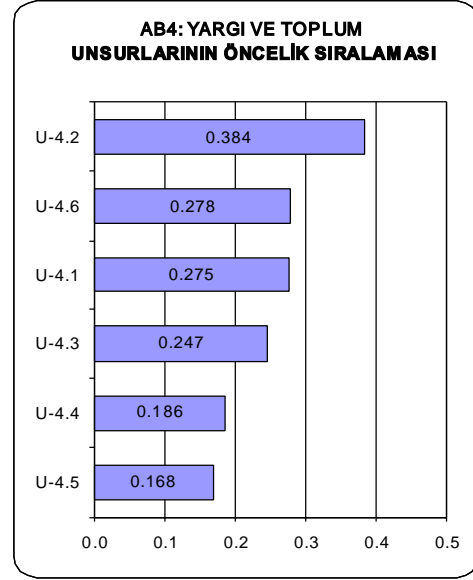
Şekil.19

Şekil.20

Şekil.21

Şekil.22

Her bir şekil sırayla incelendiğinde katılımcıların;

-) AB1: Yargılama Süreci içinde en öncelikli gerçekleştirilmesi gereken unsurlar olarak; U-1-7:Yargılamada Evrensel Standardlar, U-2-1:Basitlik ve U-1-6:Yargılama Süresi'ni gördükleri (Şekil 19),
-) AB2: Örgütsel Yapı içinde en öncelikli gerçekleştirilmesi gereken unsurlar olarak; U-2-9: Yargı bağımsızlığı, U-2-2: Hakimin, savcının, avukatın sorumluluğu, U-2-3: Hukukçunun Yetiştirilmesi'ni gördükleri (Şekil 20),
-) AB3: Maddi Altyapı içinde en öncelikli gerçekleştirilmesi gereken unsurlar olarak; U-3-1: Bilgisayar Altyapısı, U-3-3: Elektronik Arşiv, U-3-2: Bütçe'yi gördükleri (Şekil 21),
-) AB4: Yargı ve Toplum içinde en öncelikli gerçekleştirilmesi gereken unsurlar olarak; U-4-2: Halkı Bilinçlendirme, U-4-6: Yurtaşlık Bilgisi, U-4-1: Barışçı Çözümler'i gördükleri (Şekil 22),

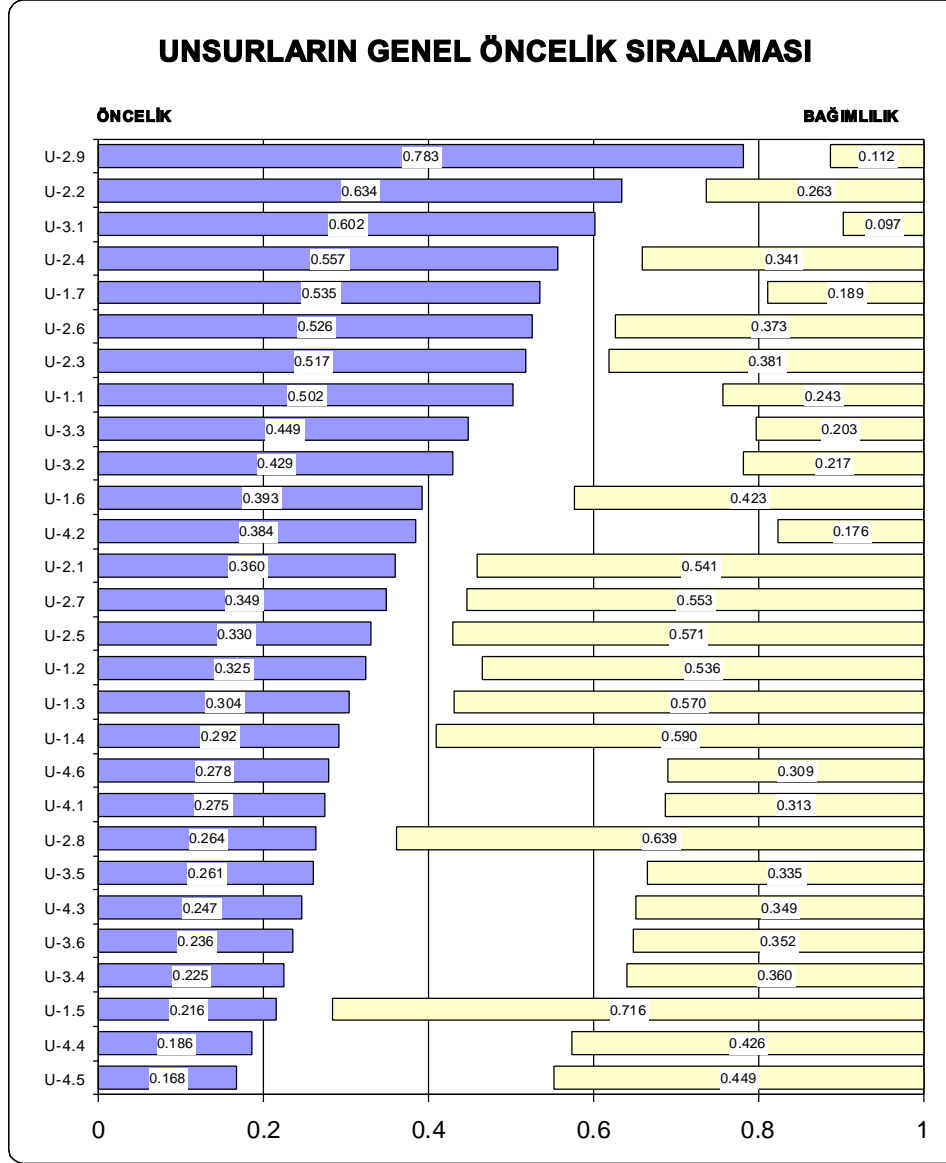

5. SİAD ZİRVESİ "YARGI SİSTEMİNDE REFORM ÇALIŞMASI"

gözenmektedir.

Sözkonusu sıralamaların bölgelere, katılımcıların yaş ve eğitim gruplarına göre nasıl değiştiği bilgisi Ek 4'de grafiklerle verilmiştir.

Unsurların tümü birarada düşünüldüğünde ortaya çıkan öncelik sıralaması da her bir unsurun hizasında o unsura ait bağımlılık değeri ile birlikte Şekil 23'de verilmiştir.

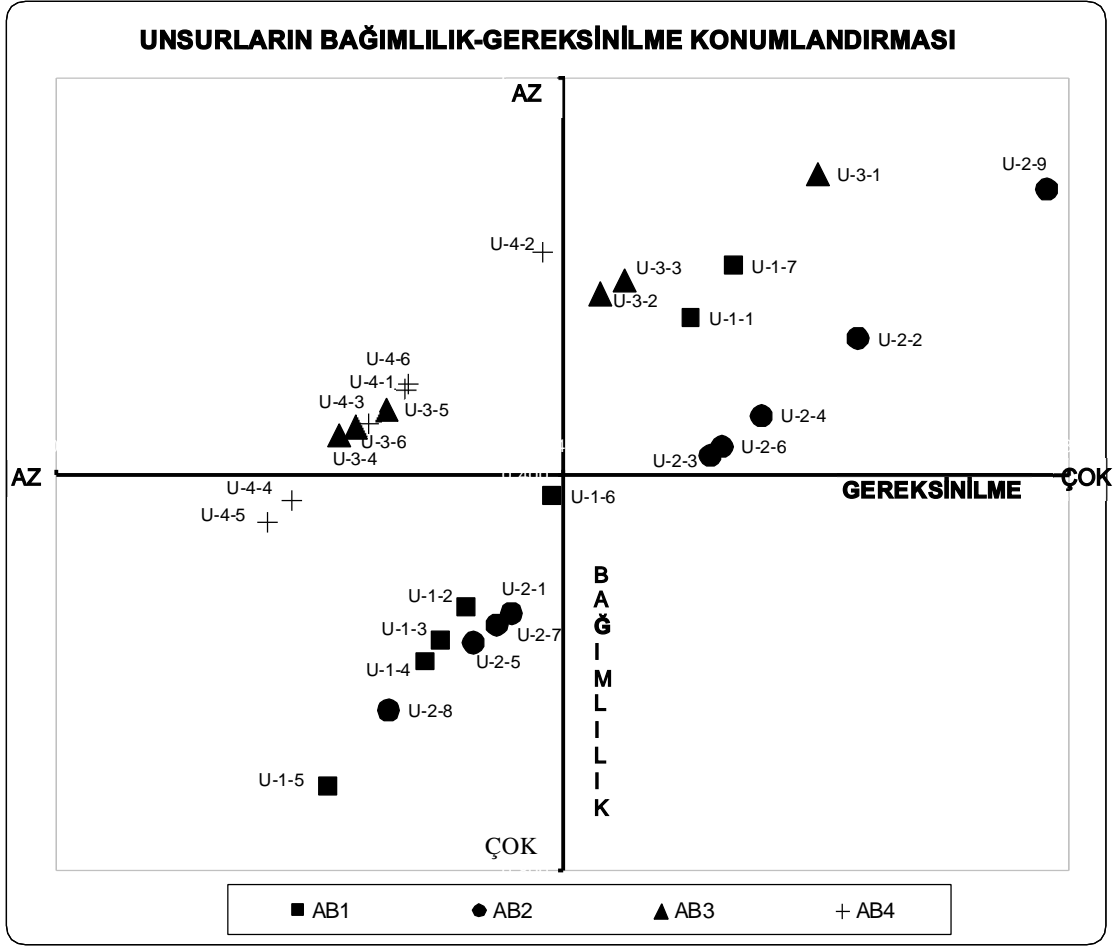

Şekil.23

2.2.4. YARGI SİSTEMİNİ OLUŞTURAN ALT BAŞLIKLARIN UNSURLARININ GEREKSİNİLME-BAĞIMLILIK KONUMLANDIRMASI

Şekil.24'de tüm unsurların gereksinilme-bağımlılık değerlerine göre yerleştirildikleri Gereksinilme-Bağımlılık uzayı tanıtılmaktadır. Raporun bundan sonraki bölümünde tanıtılacak olan Sistemde Reform Senaryolarının omurgasını bu uzaydaki, gereksinilme değeri çok, bağımlılık değeri az olan unsurlar oluşturmuştur. Sözkonusu unsurların listesi tanımlarıyla birlikte Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo.1 Gereksinilme Değeri Çok, Bağımlılık Değeri Az Olan Unsurlar

<p>U-1-1 Basitlik : Yargılama usulünün gereksiz işlemlerden arındırılmış, anlaşılır ve kolay olması ifade eder.</p> <p>U-1-7 Yargılamada Evrensel standartlar : Yargılamanın, insan haklarına saygılı, teminatlı, kamuya açık, adil, verimli bir şekilde yürütülmesini ve makul sürede sonuçlandırılmasını sağlayan standartlar bütünüdür.</p> <p>U-2-2 Hakim, Savcının, Avukatın Sorumluluğu: Yargılama faaliyetinde görev alan hakim, savcı ve avukatların karar ve işlemleri nedeni ile sözkonusu olabilecek disiplin, ceza ve tazminat ödeme sorumluluklarıdır.</p> <p>U-2-3 Hukukçunun Yetiştirilmesi: Hakim, savcı ve avukatların fakülte'deki ve sonrası mesleğe hazırlık ve meslek içi eğitimlerini ifade eder.</p> <p>U-2-4 İhtisas Mahkemeleri: İş mahkemeleri, kadastro mahkemeleri ve devlet güvenlik mahkemeleri gibi uzmanlık gerektiren hukuk alanlarında yargılama yapan mahkemeleri ifade eder.</p> <p>U-2-6 Üst Mahkemeler: Henüz -idari yargı dışında- Türkiye'deki yargı sisteminde bulunmayan ve birinci derece (yerel) mahkemeler ile temyiz mahkemesi (Yargıtay) arasında kalan ve taraflara daha güvenli bir yargılama sağlayan mahkemelerdir.</p> <p>U-2-9 Yargı Bağımsızlığı: Yargı sisteminin, hakimlere hiç kimsenin emir ve talimat verememesini, tavsiye ve telkinde bulunamamasını hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde sağlayan özelliğidir.</p> <p>U-3-1 Bilgisayar Altyapısı: Adli süreçte bilgilerin depolanması ve bunlara kolayca ulaşılablmasında kullanılacak bilgisayar altyapısını ifade eder.</p> <p>U-3-2 Bütçe: Devletin genel bütçe içinde her türlü adalet hizmetlerine ayırdığı payı ifade eder.</p> <p>U-3-3 Elektronik Arşiv: Mahkemeler için yargılama sürecinde gerekli olan her türlü kamu sicil v gerektiğinde ulaşılabilir şekilde elektronik ortamda depolanmasını ifade eder.</p>
--

